

پیست و یکمین کنفرانس ریاضی کشور، دانشمند، سال ۲۸، شماره ۲، اردیبهشت ۱۳۶۹، ص

۱۹-۲۱.

بیست و یکمین کنفرانس ریاضی کشور

بیست و یکمین کنفرانس ریاضی کشور در روزهای ۲۲ تا ۲۵ اسفند ۱۳۶۸ در دانشگاه اصفهان برگزار شد. این کنفرانس که پرباشنده‌ترین کنفرانس علمی ایران است، به همت انجمن ریاضی ایران به طور منظم هر سال در یکی از دانشگاه‌های کشور و با همکاری فعالانه دانشگاه میزبان تشکیل می‌شود.

در بیست و یکمین کنفرانس ریاضی کشور نزدیک به ۹۰۰ نفر شرکت کردند و از این میان ۳۷ تن از کشورهای دیگر برای شرکت در کنفرانس به ایران آمده بودند. این عده را علاوه بر پژوهشگران ایرانی مقیم خارج، استادانی از لهستان، شوروی، هلند، کانادا، ایتالیا، ویتنام، ژاپن، سوئد، پاکستان و انگلستان تشکیل می‌دادند. طیف شرکت کنندگان ایرانی، علاوه بر استادان دانشگاه، تعداد چشمگیری از دبیران و همچنین دانشجویان و دوستان در ریاضیات را نیز در بر می‌گرفت. در کنار این کنفرانس نمایشگاهی از کتابهای ریاضی فارسی، انگلیسی و آلمانی و همچنین یک نمایشگاه اخترشناسی به همت "انجمن آماتوری اخترشناسی ایران" برپا شده بود. علاوه بر سخنرانی‌های عمومی و تخصصی، انجام مسابقه ریاضی دانشجویی و برپایی میزگردهایی برای بررسی آموزش ریاضیات دبیرستانی و دانشگاهی و بررسی کتابهای درسی ریاضی و تشکیل مجمع عمومی سالانه انجمن ریاضی ایران از دیگر برنامه‌های کنفرانس بود. شرکت کنندگان در کنفرانس و همراهان آنها طی مدت اقامت خود در اصفهان فرصت یافتند تا در برنامه‌های بازدید از آثار باستانی و هنری و جاهای دیدنی شهر شرکت کنند.

در نخستین روز برپایی کنفرانس، پس از مراسم گشایش، سخنرانی‌هایی به‌وسیله نماینده کمیته برگزار کننده کنفرانس، رئیس دانشگاه

اصفهان، دبیر انجمن ریاضی ایران و وزیر فرهنگ و آموزش عالی ایراد شد. سپس جوایز برندگان مسابقه ریاضی دانشجویی قلی (فروردین ۶۸) به آنان اعطا شد. در این سخنرانی‌ها ضمن خوشامدگویی به حاضران و تشریح برنامه‌های منظور شده در کنفرانس، از شادروان دکتر مسعود فرزاد، استاد پرکار و دلسوز ریاضیات که در سال ۱۳۶۸ درگذشت، تجلیل شد. همچنین با اشاره به کارنامه درخشان و پربراز ریاضیدانان ایرانی در قرنهای گذشته ابراز امیدواری شد که بار دیگر نهال دانش در این سرزمین بالنده شود و علم و عالم در کشورمان رونق و اعتزازی را که شایسته آن‌اند باز یابند. در بخشهای دیگری از این سخنان بر ضرورت استفاده از علم در جهت بهبود و تعالی زندگی انسان تاکید شد و فعالیت‌های اخیر و برنامه‌های آتی انجمن ریاضی ایران بیان گردید. لازم به یادآوری است که انجمن ریاضی ایران با بیش از هزار عضو مقیم داخل و خارج از کشور در "اتحادیه بین‌المللی ریاضیدانان جهان" عضویت دارد. در این کنفرانس بیش از ۱۰۰ مقاله در شاخه‌های مختلف ریاضی عرضه شد که ۲۰ سخنرانی عمومی و بقیه در قالب سخنرانی‌های تخصصی عرضه گردید.

در مجالهای کوتاهی که در خلال برنامه‌های کنفرانس فراهم می‌شد نظر برخی از شرکت‌کنندگان ایرانی و خارجی را درباره چگونگی برگزاری این کنفرانس، وضع آموزش ریاضیات در ایران و سایر کشورها جویا شدیم و بخصوص در مورد استفاده از کامپیوتر در آموزش ریاضیات، ارزیابی میزان موفقیت برنامه‌های ریاضیات جدید در دبیرستانها و کم‌توجهی به هندسه در سالهای اخیر از آنان نظرخواهی کردیم که حاصل آن را در زیر می‌خوانید.

* آقای دکتر امیرحسین اسدی ریاضیدان ایرانی که از دانشگاه ویسکانسین امریکا در این کنفرانس شرکت کرده بود در پاسخ به سوالات مطرح شده، ابراز داشت:

"به نظر من در عرض ۲۰ سال اخیر علم ریاضی در ایران هم از لحاظ کیفیت و هم از لحاظ کمیت پیشرفت زیادی داشته است. جای خوشوقتی و افتخار است که با وجود دشواریهای ناشی از جنگ تحمیلی و کمبودهای شدید علمی در دهساله اخیر، همکاران ریاضیدانان من توانسته‌اند فرهنگ و عشق به ریاضیات را زنده

نگاه دارند. پیام من به جوانها این است که ریاضیات را به عنوان یک علم پایه، خیلی عمیق مطالعه کنند، زیرا کاربرد ریاضیات در راه پیشرفت صنعت و علم و فرهنگ اجتماعی، امری اجتناب ناپذیر است. از مسئولان فرهنگی هم انتظار دارم که با قدردانی از دستاوردهای ریاضیدانان ایرانی، به آنان یاری کنند تا نهال تحقیق و تحصیل ریاضی در سطح عالی در ایران بارور شود."

* آقای دکتر کریم زاده از دانشگاه شهید چمران اهواز:

"اصلاح آموزش ریاضی را باید از دبیرستان شروع کرد. برنامه ریزی باید چنان انجام شود که سطح کنکور رشته های دبیری بالا باشد تا صرفا افراد مستعد و علاقه مند بتوانند به این رشته ها راه یابند. در عین حال دولت باید با عرضه امکانات مادی و معنوی ترتیبی دهد که این رشته ها برای جوانان لایق، جاذبه کافی داشته باشد و سدی به عنوان دغدغه تأمین آتیه را از سر راه آنان بردارد. در مورد بورسیه های اعزام به خارج باید دیپلمه ها و لیسانسیه های جوان که در کار علمی خود موفق بوده اند برای تکمیل تحصیلات به خارج از کشور فرستاده شوند تا در سنین جوانی به کشور برگردند و برای انجام خدمات آموزشی فرصت و انرژی زیاد داشته باشند. در داخل کشور محققان و پژوهشگران کوشا و موفق باید تشویق شوند تا دیگران هم بتوانند آنان را الگوی کار خود قرار دهند. در برنامه ریاضی دبیرستانهای ما لازم است که بر درسهای هندسه و نظریه اعداد تأکید بیشتری شود و مباحثی از ریاضیات جدید که به پیروی از کشورهای دیگر به صورت شاگردهای وارد برنامه دبیرستانها شده است کنار گذاشته شود. منظوم مطالبی چون جبر بولی و نظریه حلقه ها است. کشورهایی که ما در این زمینه به کارشان نظر داشته ایم اکنون خود در مورد درستی اقدامات در گنجاندن این مطالب در ریاضیات دبیرستانی دچار تردید شده اند و در حال تجدید نظر هستند."

* آقای سافرانیتس از دانشگاه کراکوف لهستان:
" این اولین باری است که برای شرکت در کنفرانس ریاضی به ایران می آیم. در این کنفرانس

دو مقاله عرضه می کنم. سطح مقاله های عرضه شده در کنفرانس کلا بالاست و انتظار من هم همین بود، زیرا قبلا با کار و آثار ریاضیدانان ایرانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم آشنا شده ام. در لهستان سالهاست که ریاضیات جدید در دبیرستانها تدریس می شود ولی اکنون کاهش حجم آن در برنامه ریاضیات دبیرستانی در دست بررسی است. در لهستان تقریبا در همه دبیرستانها از کامپیوتر استفاده می شود، ولی استفاده از کامپیوتر شخصی چندان رایج نیست زیرا تولید این نوع کامپیوترها در لهستان پیشرفت چندانی نداشته و تهیه آنها از کشورهای دیگر برایمان گران تمام می شود."

* آقای له دوینگ ترانگ ریاضیدان ویتنامی که از دانشگاه پاریس به کنفرانس آمده بود:
" برنامه ریزی و سازماندهی کنفرانس با این همه شرکت کننده سنایش برانگیز است. بی شک تشکیل این گونه مجامع و شرکت فعال و وسیع ریاضیدانان در این گونه برنامه ها موجب بهبود آموزش نسل جوان و نهایتا مایه پیشرفت مملکت خواهد بود. ما در ویتنام توان برگزاری چنین کنفرانسهایی را نداریم. کشور ما از لحاظ اقتصادی فقیر است و به علت کمبود کادر ورزیده و آموزش دیده مورد نیاز برای سازندگی کشورمان فعلا بیشتر توجه خود را به حل مسائل اقتصادی کشور معطوف کرده ایم. تاریخ ریاضیات در ویتنام چنانکه باید و شاید تدوین نشده است، زیرا فرهنگ ما در قرنهای گذشته تحت نفوذ فرهنگ پر قدرت چین بوده و در حال حاضر حتی برای تدوین تاریخ اجتماعی کشورمان به قدر کافی کادر مناسب نداریم چه رسد به تاریخ ریاضیات. این را هم بگویم که در اینجا مشاهده این همه جوانهای مشتاق فراگیری علم برای من یادآور روحیه دانش طلبی جوانان ویتنامی است. در دبیرستانهای ما ریاضیات عمدتا به همان روش سنتی که از زمان سلطه فرانسویان بر ویتنام به یادگار مانده تدریس می شود. در تعداد اندکی از مدارس، ریاضیات جدید نیز درس می دهند. آموزش این نوع ریاضیات هم لازم است ولی این کار باید سنجیده و آگاهانه و با توجه به امکانات موجود انجام شود."

* آقای کوماتسوا از دانشگاه توکیو (ژاپن):

"فراوانی تعداد شرکت کنندگان در این کنفرانس قابل توجه است. در ژاپن سالی دو بار کنفرانس ریاضی تشکیل می‌شود که هر بار حدود ۷۰۰ نفر در آن شرکت می‌کنند. در ژاپن برنامه‌ریزی مواد درسی دبیرستانها برای دوره‌های دهساله انجام می‌شود. بیست سال پیش ریاضیات جدید وارد برنامه ریاضی دبیرستانها شد و ده سال پیش از برنامه دبیرستانی حذف گردید. در حال حاضر حجم مطالب مربوط به هندسه افزایش چشمگیری یافته است."

آقای عارف جعفراف از دانشگاه باکو:

"از اینکه برای نخستین بار در این کنفرانس شرکت کرده‌ام خوشوقتم و امیدوارم این‌گونه پیوندها استوارتر و گسترده‌تر شود. به نظر من دانشمندان، ادیبان و هنرمندان در سراسر جهان پاسداران صلح و دوستی هستند. از کیفیت برنامه‌های کنفرانس راضی هستم، ولی بهتر بود سخنرانیهای مربوط به هر شاخه از ریاضی به نحوی دسته‌بندی می‌شد تا این امکان فراهم شود که هر کس سایر افرادی را که با او در زمینه مشابهی کار می‌کند زودتر و راحت‌تر پیدا کند. در شوروی کنفرانسهای سراسری در رشته‌های مختلف ریاضیات به طور جداگانه برگزار می‌شود."

* آقای گرکو از ایتالیا که به اتفاق همسر

ریاضیدانش در این کنفرانس شرکت کرده بود:
"در این کنفرانس عده خیلی کمی در رشته تخصصی من که هندسه جبری است کار می‌کنند و بنابراین سخنان من برای تعداد انگشت‌شماری قابل استفاده بود، ولی در بین شرکت کنندگان خارجی عده افرادی که با این رشته آشنا باشند کم نبود. در برنامه ریاضیات دبیرستانی در ایتالیا مباحثی از ریاضیات جدید وارد کرده‌اند ولی این کار با موفقیت چندانی همراه نبوده است. ضمناً این اشکال هم وجود دارد که به هندسه نسبتاً کم توجهی شده است. بحث بر سر رفع این اشکالها از مدتی پیش در ایتالیا مطرح شده ولی عملاً هنوز تغییری در وضع فعلی داده نشده است. در ایتالیا خیلی از دانش‌آموزان از سالهای آغاز دبیرستان شیوه کار با کامپیوترهای شخصی را یاد می‌گیرند ولی استفاده رسمی از کامپیوتر تنها در تعداد اندکی از دبیرستانها به طور آزمایشی انجام می‌شود." □